

اول آغاز به کار دولت و توافق بر سر برنامه اقدام مشترک میان ایران و ۵+۱ فرصتی دوباره را پیش روی روابط دو جانبه قرار داد. تنها چند روز پس از امضای برنامه اقدام مشترک ایران شاهد تردد و حضور گسترده هیئت‌های پارلمانی، دیپلماتیک و اقتصادی اروپا به تهران بود. «اما بونینو» وزیر خارجه ایتالیا اولین وزیر اروپایی بود که پس از گذشت ۱۰ سال به ایران سفر کرد، وی در این سفر اذعان کرد که برای حضور در بازارهای ایرانی میان کشورهای اروپایی رقابتی جدی است. واقعیت این است که ایران و اروپا ظرفیت‌های بسیاری برای همکاری‌های دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی دارند و می‌توانند با اتکا بر رهیافت و دستور کار مشترک، روابط آتی خود را براساس مدل برد - برد تعریف کرده و به پیش ببرند. اتفاقات و تحولات اخیر در عرصه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی به‌ویژه در منطقه خاورمیانه، ریزنی و مشورت بین دو طرف را بیش از پیش ضروری ساخته است. ارزیابی‌های واقع‌بینانه نشان می‌دهد تنش در روابط ایران و اتحادیه اروپا دربردارنده منافع طرفین نبوده است. آنچه میان جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اروپا به عنوان چالش‌های روابط یاد می‌شود، می‌تواند به موضوعاتی برای همکاری تغییر شکل داده و پنجره‌هایی از فرصت‌ها را میان طرفین بگشاید.

از فروش نفت به اعضای این اتحادیه خودداری می‌کند. روابط ایران و اروپا در دولت نهم و دهم یکی از بدترین دوران خود را تجربه کرد. روحانی فرصتی دوباره برای ایران و اروپا با این حال انتخابات پرشور و حماسی اخیر ریاست‌جمهوری در ایران و شرکت فعال بیش از ۷۲ درصد مردم کشورمان و انتخاب جناب آقای دکتر حسن روحانی به عنوان رئیس‌جمهور با برنامه و اعتدالگرا و اظهارات سنجیده و هوشمندانه ایشان در مناسبت‌های مختلف ازجمله در مراسم تنفیذ و تحلیف و در مصاحبه با خبرنگاران داخلی و بین‌المللی موجب تغییر نگرش جامعه بین‌المللی نسبت به جمهوری اسلامی ایران شده و فضای مثبتی در روابط ایران و اروپا به وجود آورده است. پیام‌های تریک مقامات عالی‌رتبه کشورهای اروپایی به دکتر روحانی و ابراز تمایل برای گفت‌وگو، تعامل و همکاری با کشورمان و پاسخ‌های شایسته و منطقی از سوی رئیس‌جمهور محترم، نوید آینده‌ای بهتر برای مناسبات و همکاری‌های دو طرف را می‌دهد. در پیام تریک اشتون، نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا به دکتر روحانی آمده است: «اتحادیه اروپا امیدوار است که تحت رهبری جناب‌عالی فرصت‌های جدیدی برای کار با یکدیگر به منظور کاهش تنش‌های منطقه‌ای و ارتقای احترام به حقوق بشر به وجود آید.» سیاست خارجی فشرده دولت یازدهم در یکصد روز

پایان دوره دوم ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد ادامه یافت. از این زمان به بعد بود که برنامه اتحی ایران موضوع غالب روابط بین ایران و اتحادیه اروپایی شد و موضوعات دیگر مثل حقوق بشر و مسائل امنیتی منطقه‌ای در حاشیه قرار گرفت. در طی این مذاکرات ایران بر حق مشروع خود در غنی‌سازی اورانیوم تأکید داشت و مذاکره‌کنندگان اروپایی نیز نسبت به اهداف غنی‌سازی اورانیوم ابراز تردید داشتند و خواهان توقف برنامه اتحی ایران بودند. از این رو مذاکرات به نتیجه‌ای دست نمی‌یافت.

دولت احمدی نژاد و اول روابط دوجانبه

با انتخاب محمود احمدی نژاد به عنوان رئیس دولت نهم جمهوری اسلامی ایران و اظهار نظر پیرامون انکار هولوکاست، به روابط دو جانبه شوک جدیدی وارد شد. اتحادیه اروپا از طریق قطع روابط فرهنگی و آموزشی، اقدام به مقابله کرد. با این حال این اتحادیه اصلی‌ترین ابزار جامعه بین‌المللی برای مذاکره با برنامه اتحی ایران بود. در سال ۲۰۰۶ میلادی اتحادیه اروپا مذاکرات را بی‌نتیجه دانست و پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت سازمان ملل متحد ارجاع داده شد. از این زمان به بعد مذاکرات پیرامون پرونده اتحی ایران توسط گروه پنج به علاوه یک انجام می‌گرفت که ۳ عضو این گروه (فرانسه، آلمان و بریتانیا) را کشورهای عضو این اتحادیه تشکیل می‌دادند. در پی تشدید تحریم‌ها علیه ایران به منظور توقف فعالیت‌های هسته‌ای، اعضای اتحادیه اروپا در روز ۲۳ ژانویه ۲۰۱۲ اقدام به تصویب قانون تحریم تدریجی صنعت نفت ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران کردند. بر اساس این قانون اعضای این اتحادیه نه تنها از واردات نفت ایران منع می‌شوند، بلکه شرکت‌های این کشورها از ترابری، خرید و بیمه محموله‌های نفتی ایران به هر مقصدی در جهان منع شده‌اند. در پی اقدام اتحادیه اروپا در وضع قانون منع خرید نفت ایران از ژوئیه ۲۰۱۲، مجلس شورای اسلامی نیز در اقدامی پیش‌دستانه در بهمن ۱۳۹۰، طرح دو فوریتی را تصویب کرد که به موجب آن تا زمان پابرجا بودن قانون تحریم‌های نفتی علیه ایران، ایران

دکتر حسن روحانی هنگام سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل